

zlasti od 1. jan. 1923. dalje in ugotovi vzroke sedanega finančnega stanja.

3. **Predavanje:** Tovariš Zotter je prav zanimivo nadaljeval s predavanjem o Stanku Vrazu, predhodniku ujedinjenja SHS. Tovariš predsednik mu je izrekel posebno zahvalo. Nato pa je sam podaval o rokotvornem tečaju in pedagoškem tednu v Mariboru, katerega se je udeležil — in nam v boljše razumevanje prinesel še nekaj lastnorodnih izdelkov kakor: zvezke, mape in slike.

4. **Slučajnosti in volitve:** Izvoljeni so bili delegati za pokrajinsko skupščino in za državno skupščino.

Prilagodnje zborovanje bo na Gomilskem.

+ **Učit. društvo za marenberški okraj** je zborovalo dne 5. maja v šoli na Remšniku.

Tovariš predsednik otvoril zborovanje in pozdravi navzoče. Nato kratko oriše šolske, socialne in krajevne razmere. Obrazloži ljudske šege in predoči tajnost temnih smrekovih gozdov in rumene zemlje, ki vplivajo na ljudsko domišljijo, da veruje v razna nadzemska bitja. Končno razkaže rudnine, ki se nahajajo na Remšniku: premog, grafit, malahit, galenit s holkopiritom, med katerim se nahaja srebro. Nato preide na dnevni red.

1. **Dopisi.** Poročilo nadz. odbora o gospodarskem stanju UJU. — Tov. Jurančič: »Načelnik nadz. odbora je pri seji šir. sosveta v Ljubljani dne 10. januarja t. l. podal drugačno poročilo, posebno kar se tiče naših dolgov. Izgleda, da nadzorstvo ni pravilno revidiralo računov. Radi tega se ne smemo čuditi, da so prekorajeni računani.« — Tov. Lešnik: »Načelnost je podajala svoja poročila na skupščinah, napisana na majhnih lističih brez posebnih komentarjev, nakar so se dajali kar na slepo absolutoriji. Zato predlagam, da se pridružimo nezaupnicu marib. učit. društva s pripombo, da ožji svet določiti dva tovariša iz članstva in ju prideli nadzornemu odboru z zaupstvenimi sodnim izvedencem, da ugotove gospodarsko stanje.« — Predlog je bil soglasno sprejet in poročilo odklonjeno.

2. **Volitve delegatov.** Nato so se izvolili delegati za pokrajinsko in državno skupščino.

3. **Centralizacija in decentralizacija naše prosvetne uprave.** Poroča tov. Jurančič. — Uvodoma omenja, da bi si morala vsa društva razjasniti omenjene probleme tudi idejno, ne samo administrativno, kakor se je to godilo doslej in preide na zgodovinski razvoj Jugoslovenov. Tu omenja selitev Slovencev in njih ločitev, ko so prodirali v razne smeri, kako so prišli pod vpliv tujih kultur, različnih podnebij in kako so se med njimi asimilirali prejšnji prebivalci. Imeli so različne sovražnike, razlikovali so se v veri itd. Vse to je vplivalo, da so se ločili. Nadalje dogodki: kmetijski puniti, ilirstvo, program zedinjene Slovenije, Majnska deklaracija, Krfnska deklaracija, ujedinjenje. Vidimo, da posamezni pokreti niso bili na realni podlagi, kmetijski stan se ni ogrel za nje. Sedaj stojimo tu vsi trije: Srbi, Hrvati in Slovenci, vsak s svojo individualno kulturo, s svojim jezikom, individualnim čuvstvom in vsak zase čuti neko skrupnost. Tako stojimo danes pred alternativno ali smo vsi trije en narod ali pa, da je vsak izmed nas tresh narod zase. To moramo znanstveno rešiti, potem se bomo lahko odločili za centralistično ali decentralistično prosvetno upravo. Ta problem so do danes reševale samo politične stranke na svojih političnih shodih. O ureditvi prosvetne uprave bodo odločevale politične stranke z glasovanjem. Bati se je, da večina preglasa je manjšina in ji je s tem predpisana individualna in kulturna smrt. Slovenci smo pri glasovanju v manjšini in vendar nam nihče ne more reči, da smo etično manj vredni od večine, da bi morali na ta način kapitulirati.

Tov. Lešnik: »Problem moramo priti do dna, zato predlagam, da preštudiramo še nekoliko in pri prihodnjem zborovanju o tem obširno razpravljamo.« Sprejeto.

4. **Slučajnosti.** Pri slučajnostih predlaga predsednik glasom odborove seje sledečo resolucijo: Članstvo marenb. učit. društva se je spominjalo na svojem zborovanju z dne 5. maja na Remšniku žalostnih socialnih razmer kronskih penzionistov med učitelstvom, ker se zaveda:

a) da so to najtrudnejši tovariši, ki so služili narodu po 40 let pod pritiskom germanskega imperializma,

b) da je večina njih radi svoje nacionalne ideje pretrpela v začetku svetovne vojne mnogo po jetnišnicah,

c) ker to zahteva ideja človečanstva, ujedinjenja in sengermainka pogodba. Zato kliče marenb. učit. društvo vsa učit. društva, kakor tudi vsi ostalo javnost na delo, da dosežemo, naj se kronski penzionisti prevedejo v dinarske in se s tem popravi sramota in neenakopravnost.

+ **Dolnjelendavsko učiteljsko društvo** je imelo dne 22. marca 1925 v Hotizi izredni občni zbor, ki se ga je radi slabega vremena udeležilo le malo članov.

Kot glavna točka so bile volitve; kajti stari odbor je odstopil, ker se mu je očitalo, da je nekako na svojo roko že sprejel deklaracijo. Izvoljen je bil tedaj novi odbor s tov. Ozmeccem na čelu.

Določila sta se tudi dva govornika in sicer za in proti deklaraciji.

Pri slučajnostih se sklone, da se da skioptikon tov. nadzornika popraviti na društvene stroške, a od učencev bi se pobirala vstopnina 50 p, ki bi se potem vrnila društvu.

+ **Dolnjelendavsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 8. maja 1926 v Dol. Lendavi.

Kot prva točka je prišla na vrsto »Sprememba pravil UJU«, o kateri je obširno poročal tov. Peterle.

Pri čitanju dopisov se je primerno kritiziralo dosedanje gospodarsko stanje poverjenstva. Stavil se je tudi tozadevni predlog.

Izvoljeni so bili nato delegati za pokrajinsko in glavno skupščino.

Ker je bilo tudi na tem zborovanju komaj polovica članstva, se končna debata odloži na prihodnje zborovanje, ki bo dne 2. junija v Turnišču.

Sklepi: 1. Osvoji se predlog tov. Peterlela, da se društvo priključi predlogu mariborskega učit. društva glede spremembe pravil UJU. — 2. Istotako se osvoji predlog maribor. učit. društva, naj se imenuje sodno zaprisežena pregledovalca računov poverjenstva.

Pri prihodnjem zborovanju pa upamo na večjo udeležbo. Torej na svidenje 2. junija v Turnišču.

+ **Učitelsko društvo za mesto Ptuj in ptuj. šol. okraj** je zborovalo 8. maja v Ptuj po dnevnem redu, objavljenem v 17. številu Učitelskega Tovariša.

Tov. predsednik po otvoritvi zborovanja pozdravi navzoče člane ter sporoči, da na pogrebu

umrlega tovariša upravitelja Ivana Košarja oficijelno zastopa društvo tov. I. Cokl z gospo.

Zapisnik. Po prečitju se zapisnik odobri. **Dopisi.** Med došlimi dopisi je važen dopis poverjenstva UJU, nadalje revizijsko poročilo poverjenstva ter predlog učiteljskega društva za Maribor in bližnje okolice in dopis poverjenstva glede intervencije radi preganjanja učitelstva.

Poročila. Poročilo o pedagoškem tednu v Mariboru sta podala tovariša Roza Randl in tov. Peček. Prva je obravnavala teoretičen del, drugi pa nam je govoril o modeliranju, nalepljanju in izrezavanju. Teoretični del je obsegal šolsko dobo otroka. Glavne točke tega dela so na kratko te: Prvi prihod v šolo po 7. letu; odprava domačih nalog, razvijanje čuta odgovornosti v učencih, razvoj sil; reforma izobrazbe učiteljskega nastajanja, odprava sedanjih učnih načrtov in urnikov; ročno delo v šoli in razmerje učitelja in učenca.

Tov. Peček nam je na kratko očrtal, kako naj modeliramo in nalepljamo ter izrezujemo. Obema tovarišema je tov. predsednik izrekel zahvalo za poročilo.

Predlogi. Tov. Šterk je predložil taše predlog: Učitelsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj prosí poverjenstvo UJU Ljubljana, naj deluje na merodajnem mestu na to, da se stanovanjski zakon s 1. novembrom t. l. podaljša in sicer tako, da se ne dovoli zopetno povišanje stanarine s strani hišnih gospodarjev, ker že sedaj ne odgovarja stanarina, katero prejemajo državni nameščenci, razmeram časa in ki že sedaj plačujejo 3—6krat večjo stanarino kot prejemajo stanarini.

Predlog je bil soglasno sprejet. Predlog glede revizijskega poročila se glasi: Učitelsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj se pridružuje glede revizijskega poročila v celoti sklepu mariborskega učiteljskega društva ter zahteva pregled blagajne po sodno zapriseženim izvedencem.

Proti predlogu sta bila le dva tovariša. Narodno prosvetni odtsek je sklenil privediti v dneh 27., 28. in 29. junija okrožno razstavo v informativne svrhe. Tov. Kunst prečita pravilnik za razstavo, ki pa še ni sprejet. Sklep je bil odobren.

Prihodnje zborovanje je 12. junija. Društvo napravi ta dan izlet v Ljutomer. Podrobnosti zvedo člani potom okrožnice.

Navzočih je bilo 79 članov. + **Gornjegrajsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 8. maja na Gorici. Od 28 članov je bilo navzočih 20. Pristop je prijavila tov. Marica Rosenstein.

Predsednik pozdravi navzoče ter častita tov. Selhu in Kogojevi na prestalemu izpitu učne usposobljenosti.

Dopise vzamejo navzoči na znanje. Glede poročila nadzornega odbora v zadevi gospodarskega stanja našega poverjenstva povesta svoje mnenje Dolinar in Zemljič, ki izjavita, da naše društvo ne prevzame glede dolgov nobene druge obveznosti kakor one, ki izvirajo iz netočnega plačevanja članov tega društva. Nato se je soglasno sprejel predlog učit. društva za Maribor in okolice, da naj pregleda zaprisežen izvedenec gospodarsko stanje in poslovanje poverjenstva od 1. 1923. naprej.

Deklaracija je zbudila živahen razgovor, ki so se ga udeležili Zemljič, Poberaj, Dolinar in Vajd. En član deklaracijo odločno odklanja, eden jo sprejme brezpogojno, drugih 18 pa je za njo le pogojno, v principu.

Volitve delegatov za pokrajinsko skupščino v Celju. Razen predsednika je bil izvoljen še en delegat in ena namestnica.

Razkazovanje. Sol. nadzornik V. Pulko je pokazal na vrani, kako je pripraviti žival za nagačenje in kako se to delo dovrši. Tov. Tratnik, ki se je udeležil rokotvornega tečaja v Mariboru, pa je razkazoval, kako se dajo iz papirja, lepenke, platna itd. narediti razni okraski in uporabne reči in kako se oblikujejo iz gline predmeti za oživljanje realističnega pouka.

Naposled sklenejo navzoči, da se vrši prihodnje zborovanje v Logarski dolini.

Prirodopisne zbirke.

(Dalie.)

Nadišča in lov na kočnem.

Glavna, najboljše nadišča smo že navedli. Danes hočemo še nekoliko dopolniti ta pregled in pojasniti nekatere posebne metode nabiranja.

Na več uspeha boš imel vedno pri deževnem vremenu ali pa v najzgodnejših jutranjih urah. V skatljice ali pa z mahom napolniene vrečice nabiraj vse, kar leze. To direktno iskanje bo za male in velike vrste vedno narvažnejše.

Vendar imamo tudi na suhem v rešetju izborneza pomočnika. To rešeto je pravzaprav podolžasta na obeh straneh odrtja vreča počez na sredi z rešetom pregrajena. Luknjice rešeta merijo približno 1 cm². Nad in pod rešetom je vreča odrtja: zgornja široka odprtina ima močan okvir. Spodnja se da na zavzati.

Rešeto uporabljamo s posebnim uspehom v teh primerih.

1. Ob vznožlu s travo in nizkimi zelmi poraščenih pečin in v razpokah teh pečin se nabira zemlja in pesek in v njih često na tisoče lupinic malih polžev. To zemljo zgrebemo z listiem, kameniem in travo vred v rešeto in rešetamo tako dolgo, da je vsa drobnarija v spodnjem delu vreče. Iz zgornjega dela vržemo vse ven in ponavljamo z novim materijalom to rešetanje tako dolgo, da se nam nabere dovolj drobne preresetane zemlje. To preložimo v eno naših vrečic zabeležimo nadišče in spravimo v nahrbtnik — dreiskava sledi šele doma.

(Dalie prihodnič.)

Naša gospodarska organizacija.

B. MEDVEŠČEK:

NAŠ GOSPODARSKI PROGRAM.*

(Dalie.)

Ponavljam. Učit. konvikt je dvojen pojem. Širi in oži. Ali tu ločimo — ali ju pa zgrabimo skupno. Tedaj pa mora biti vse naše delo tako, da krije oha ta pojma; kajti neumevanje pravega položaja bi bilo in velika pogreška bi nastala, če bi enega zanemarjali na račun drugega. V podrobnem delu, kar se tiče Učit. konvikta v ožjem smislu, se radi tega seveda še dalje lahko dela z začetno vmeno in spretnostjo, toda tega dela ne smemo zamenjati z glavnim, ki zadeva našo splošno gospodarsko emancipacijo.

Neizprosnost in kruta je resnica da ne bomo postavili Učit. konvikta drugače, kot da popolnoma presekamo s starim življenjem in začnemo z novim! Kako pa naj začnemo z res novim življenjem, kako naj izvršimo to nepotrebno prerjenje?! Tega ne moremo napraviti niti s sto sejami in tudi ne z ravno tolkimi referati; tega ne moremo storiti z nobenim papirnim sklepom. In tudi ne s smrekami, lekarnami, gradbenimi škatljami, fotografijami in podobnim! To napravimo edine na ta način, da dvignemo članstvo na tako višino, da bo razumelo novo življenje in z vsemi svojimi močmi pripomoglo k nje ga udeistvitvi. **Potrebna je prava vzgoja!** Na to ne smemo pozabiti. Odraviti moramo veliko pogreško, takorekoč izvorni in podedovani greh v naši organizaciji, ki se drži vseh njenih članov: **nepravo vzgojo.** Ako ne vzgojimo članstva v pravnem pravcu ne bomo dosegli ničesar. Z ničemer drugim ne bomo zanesli v organizacijo življenia, ampak bomo le nadahe životarili kakor doslej. Organizacija, kakor obstoja sedaj, je abnormalen stvar, ie le karikatura. Zato mi še davno dovoli da damo nečemu le ime, treba je tudi bistva. Vse uboštvo naše organizacije je v njenem neorganizacijskem življenju. Organizacija je socialen pojem, je zgradba na kolektivistični podlagi. Taka zgradba pa je nemogoča po starih liberalnih individualističnih načelih. Individualizem ubija skupnost, ker jo izsesava in se na njej redi. V njej ni prostora za vse, ampak le za nekatere na račun drugih. Individuali-

* Vso odgovornost za ta spis prevzema disec. Uredništvo.

PRIZNANO NAJSOLIDNEJŠA DOMAČA TVRDKA

JOS. ROJINA

LJUBLJANA ALEKSANDROVA C. 3

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, površnikov, raglanov, dežnih plaščev etc. po izredno znižanih cenah.

LASTNI KROJAŠKI ATELJE!

Točna postrežba! Solidne cene!

P. n. g. učiteljem nudi na ugodna meseč. odplačila!

zem ruši organizacijo, ker dviga sebe. Radi tega morejo tvoriti res dravo res krepko organizacijo le taki sestavni deli, ki so prežeti socialnega čuta, ki niso individualisti, ampak kolektivisti. Le socialna vzgoja članstva bo rešitelica naše organizacije. To izvedimo — in s tem smo rešili organizacijo in stan ne le moralno, ampak tudi gospodarsko. **Socialna vzgoja vsega članstva:** to je predpogoji kakor za duševni, tako tudi za gospodarski procvit naše organizacije!

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učitelski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k **Specialni nastavni plan za prvi, drugi, tretji in četvrti razred osnovnih škola.** Priredio: Dušan Ružič, učitelj, Novt Sad 1926. Cena ko madu 10 Din.

Dobija se kod sastavljača. Vredni vojvodanski učitelj Dušan Ružič sastavio je ove specialne planove da olakša rad učitelju oko ovoga posla a naročito mladim našim drugovima. Ovi specialni nastavni planovi su izrađeni na jednom velikom preglednom tabaku po mesecima i nedeljama. Zastupljeni su svi predmeti kao i to šta ima učitelj da crta u nižim (I. i II.) razredima da bi očiglednije prikazao učeno gradivo. Ima stvari u ovom planu koji se ne mogu u svima školama jednako primenuti. Na pr. deklamacije, pismeni sastavi, građa iz crtanja, pevanja, muškog i ženskog ručnog rada. Ali je ovo samo putokaz kako da se ova važna stvar ima sastaviti. Kao takva ona je potpuno uspešla i biće od koristi za pojedinaca ako je prilagode svojim školskim prilikama. Jer ne ide svaki kalup na sve pedagoške noge. Građa je raspoređena prema zvaničnom nastavnom programu u osnovnim školama u Srbiji, Crnoj Gori i Vojvodini.

—k **F. M. Dostojevski: Idijot,** roman, II. del, poslovenil dr. VI. Borštnik. Splošna knjiznica št. 63. V Ljubljani 1926. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 234 strani. Cena broš. Din 32.—, vez. Din 40.—.

V okvirju »Splošne knjižnice«, ki jo izdaja Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, izhaja sedaj eden najmočnejših ruskih romanov velikega pisatelja Dostojevkega, »Idijot«. Ves roman, ki bo obsegal preko 1000 strani, bo izšel v 4 delih. Prvakar je izšel II. del. Naslednji deli sledijo v kratkem. Poleg Tolstega je Dostojevski eden najbolj izrazitih ruskih literarnih pojavov. Ne moremo si misliti ljubitelja velike ruske literature, ki se ne bi seznanil s tem velikim misleccem in mojstrom stila in opisovanja. Po karakteriziranju mehke ruske duše, po napetem filmsko menjajočem dejanju in po globokih mislih in problemih, o katerih razpravlja avtor v tem svojem svetovno znanem romanu, vpliva spis vprav senzacionalno.

Podpirajte prosvetni sklad!

Novosti za pomlad in poletje!

Vse vrste sukna za športne in promenadne obleke. Modno in perilno blago, vsakovrstna svila i. t. d. Ugodni plačilni pogoji na obroke. Na željo se pošljejo vzorci.

A. & E. SKABERNE, veletrgovina LJUBLJANA

KRASEN ZASLUŽEK

POSTRANSKI ALI GLAVNI SE NUDI VSAKOMUR POJASNILA DAJE SAMO PROTI ZNAMKI DIN 1.—

G. DOBRŠEK, LJUBLJANA, LEVČEVA ŠT. 3.

NOVO!

Pravkar izšlo!

Peta Finkova ZBIRKA

važnejših novih naredb in odredb

za

osnovne in meščanske šole ter učiteljišča v Sloveniji

Cena broš. zvezku Din 32.—

Zbirka obsega naredbe

za čas od 1. julija 1924. do 31. decembra 1925.

Naročila sprejema **KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI.**